

Faktory interpretace sociálního světa jako spravedlivého

Abstrakt

Koncept spravedlnosti se vztahuje k vzájemnému vztahu jedince a obecného blaha. Konkrétně však pojem „spravedlnost“ není v sociologii jednoznačně vymezen. Podle Emile Durkheima je spravedlnost stavem, který je sociálními skupinami vyžadován k udržení soudržnosti. Scheonfeld & Mestrovic (1989) tvrdí, že spravedlnost může být vnímána jako ekvivalent k Durkheimově solidaritě vzhledem k tomu, že prostředky pro sjednání spravedlnosti jsou důležité pro udržení solidarity ve společnosti.

Moderní sociologie často rozlišuje mezi distributivní a procesní spravedlností (Šanderová, 2017), přičemž ta první se zaměřuje na vnímání spravedlnosti výsledného rozdělení odměn a trestů, zatímco ta druhá spravedlností procesu, který tomuto rozdělení vede. U distributivní spravedlnosti může být analyticky důležité rozlišit rovinu distribuce statků (kdo a za co obdrží cenné zdroje) a distribuci trestů (jak a kdo bude potrestán, pokud jedná proti obecnému blahu) (Šanderová, 2017).

Situace, kdy je jedincova percepce spravedlnosti pozitivní, je žádoucí jev pro udržení sociálního řádu. Negativní vnímání spravedlnosti naopak podporuje alternativní jednání a stává se projevem nedůvěry v okolní svět (Tuček, 2006).

Cílem této práce je vytvořit přehledovou práci, která bude spojovat empirické a teoretické poznatky o faktorech, které ovlivňují vnímání spravedlnosti. Výzkumná otázka, kterou jsem se zabývala, zní: Jaké jsou faktory interpretace sociálního světa jako spravedlivého?

Na základě své analýzy literatury jsem tedy dospěla k závěru, že faktory, které ovlivňují pozitivní vnímání spravedlnosti, jsou naplnění očekávání od interakce ideologický soulad v rámci skupiny. Ideologický soulad určuje princip distribuce a představu o správném rozdělení statků i sankcí. Tato

představa se následně projevuje na mikro úrovni při interakci mezi jedinci, když se navzájem porovnávají, aby vyhodnotili spravedlnost situace. Na makro sociální úrovni se ukazuje jako klíčová životní spokojenost jako základní předpoklad pro vnímání světa jako funkčního a dobře řízeného místa.

Klíčová slova: *spravedlnost, sociální spravedlnost, solidarita, soudržnost, distributivní spravedlnost, procesní spravedlnost, vnímání spravedlnosti.*